

POSTANOWIENIE

Dnia 9 grudnia 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Sychowicz (przewodniczący)

SSN Iwona Koper

SSA Jan Kremer (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku J. J.

przy uczestnictwie A. J.

o podział majątku wspólnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 9 grudnia 2010 r.,

zażalenia uczestnika postępowania

na postanowienie Sądu Okręgowego w B. z dnia 20 lipca 2010 r., sygn. akt II Ca (...),

oddala zażalenie

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w B. postanowieniem z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie o sygn. II Ca 36/08 orzekł o podziale majątku dorobkowego uczestników J. J. i A. J. Uczestnik postępowania A. J. wniósł skargę o wznowienie postępowania, którą Sąd Okręgowy w B. postanowieniem z dnia 20 lipca 2010 r. odrzucił.

Uczestnik postępowania jako podstawę wznowienia wskazał art. 403 § 2 k.p.c. i zarzucił orzeczeniom sądów obu instancji naruszenie prawa cywilnego materialnego, a w szczególności art. 32 k.r.o., art. 45 k.c., art. 7, 8, 30, 32, 45 ust. 1, 87 ust. 1 Konstytucji RP oraz prawa cywilnego procesowego – art. 321 § 1 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c., art. 566 k.p.c. i art. 3 k.p.c. Wskazując na powyższe wniósł o zmianę postanowienia Sądu Okręgowego w B. z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie II Ca (...) i poprzedzającego go postanowienia Sądu Rejonowego w B. z dnia 27 listopada 2008 r.

poprzez ich uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi właściwemu rzeczowo i miejscowo w W. do rozpoznania.

Sąd Okręgowy uzasadniając odrzucenie skargi przedstawił poglądy literatury, jak i orzecznictwo dotyczące instytucji wznowienia postępowania. W szczególności wskazał na to, że skarga o wznowienie postępowania pozwalając na podważenie prawomocnego orzeczenia musi spełniać ściśle określone przez ustawodawcę przesłanki. Art. 410 k.p.c. zawiera wymogi konieczne dla skutecznego wniesienia skargi, a to zachowanie terminu do jej wniesienia i rzeczywiste oparcie skargi na ustawowych podstawach. Sformułowanie podstawy wznowienia w sposób odpowiadający przepisom z art. 401 – 404 k.p.c. nie oznacza jeszcze oparcia skargi na ustawowej podstawie wznowienia, zwłaszcza wówczas, gdy z samego uzasadnienia skargi wynika, że podstawa ta nie zachodzi. Instytucja wznowienia postępowania nie służy także korygowaniu nieprawidłowości w prawomocnych orzeczeniach. Odnosząc się do powołanej w skardze podstawy wznowienia z art. 403 § 2 k.p.c. stwierdził, że żadna z przesłanek wymienionych w tym przepisie nie zachodzi, co powoduje odrzucenie skargi. Skarga w istocie stanowi polemikę z ustaleniami faktycznymi sądów obu instancji, jak i zastosowanymi przez te sądy przepisami prawa, przy przedstawieniu własnej interpretacji przepisów. Nie powołano nowych faktów i dowodów, jak i nie wykazywano zachowania terminu do wniesienia skargi. Wobec nieoparcia skargi na ustawowej podstawie podlegała ona odrzuceniu.

Postanowienie to zaskarżył zażaleniem uczestnik postępowania wnosząc o jego uchylenie i rozpoznanie skargi. W zażaleniu zarzucił naruszenie przepisów postępowania – art. 399 § 1 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. w powiązaniu z art. 410 k.p.c., art. 403 § 2 k.p.c., art. 406 k.p.c., art. 407 § 1 k.p.c., art. 408 k.p.c. oraz art. 233 k.p.c., art. 165 § 1 k.p.c. poprzez ich błędną wykładnię, niewłaściwe zastosowanie i przekroczenie swobodnej oceny dowodów w tej fazie postępowania. Zarzut naruszenia prawa materialnego określony został jako naruszenie, w szczególności art. 165 § 1 k.p.c. w powiązaniu z art. 32 k.r.o. oraz z art. 110 k.c. i z art. 120 k.c. przez to, że postanowienie o podziale majątku dorobkowego małżonków sądy obu instancji wydały stosując uchylony przepis art. 32 k.r.o., a więc takie orzeczenia sądów obu instancji wydane są poza prawem, „nie biegną żadne terminy cywilne materialne ani procesowe w przedmiotowej sprawie”. W uzasadnieniu zażalenia skarżący wyeksponował jako podstawę skargi naruszenie wyżej wymienionego art. 32 k.r.o.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o wznowienie postępowania funkcjonalnie jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, zarazem jednak łączy także cechy zmodyfikowanego, ukierunkowanego powództwa, umożliwiającego ponowne postępowanie w sprawie już prawomocnie zakończonej. Taki charakter postępowania wymaga precyzyjnego spełnienia wymogów formalnych skargi, także w płaszczyźnie rzeczywistego zachodzenia powołanych w niej okoliczności. Badanie przesłanek skargi analogicznie do postępowania ze środkami odwoławczymi reguluje między innymi art. 410 k.p.c.

Przepis art. 410 k.p.c. wymienia przesłanki stanowiące podstawę odrzucenia skargi o wznowienie postępowania, a jedną z nich jest nieoparcie skargi na ustawowej podstawie. W orzecznictwie sformułowano pogląd, że w razie gdy skarga o wznowienie postępowania, nie jest oparta na ustawowej podstawie wznowienia, jak też wtedy gdy na tą podstawę powołuje się, lecz w rzeczywistości ona nie zachodzi uzasadnione jest odrzucenie skargi (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 marca 2010 r. II PZ 5/10 nie publ., z dnia 28 października 1999 r. II UKN 174/99, OSNP2001, nr 4, poz. 133, z dnia 21 września 2007 r. V CZ 88/07, nie publ., z dnia 21 lipca 2009 r. II PO 11/08, nie publ., z dnia 7 lipca 2005 r., IV CO 6/05, Biul. SN 2005, nr 9, z dnia 26 września 2007 r. IV CZ 48/07, z dnia 15 stycznia 2008 r. III UZ 13/07, nie publ.).

W rozpoznawanej sprawie powołana podstawa wznowienia postępowania to art. 403 § 2 k.p.c. wymieniający jako przesłanki wznowienia wykrycie późniejszego prawomocnego wyroku dotyczącego tego samego stosunku prawnego oraz wykrycie takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogły mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Skarżący jednoznacznie wskazał, że zarzuty skargi dotyczą błędnego ustalenia okoliczności faktycznych w poprzednim postępowaniu i zastosowanie uchylonych przepisów dotyczących składu majątku dorobkowego – art. 32 k.r.o.

Przy tak wskazanych podstawach wznowienia przez skarżącego, zasadność jej odrzucenia nie może być skutecznie podważana. W istocie zarzuty podane w skardze nie mieszczą się w zakresie objętym art. 403 § 2 k.p.c., zarazem mogły być obiektywnie podniesione co najmniej w postępowaniu apelacyjnym. Skarga nie wskazuje na wykrycie okoliczności faktycznych, które mogły mieć wpływ na wynik sprawy. W skardze nie zostały wymienione żadne środki dowodowe. Uczestnik nie wskazując ich, nie spełnia przesłanki oparcia skargi na wykrytych po zakończeniu poprzedniego postępowania dowodach. Skarga nie powołuje też wykrycia okoliczności faktycznych,

które mogłyby mieć wpływ na wynik postępowania, a z których uczestnik nie mógł skorzystać wcześniej. Powoduje to, że w sprawie nie zachodzi żadna z powołanych w skardze ustawowych podstaw wznowienia postępowania. Podstawą wznowienia postępowania z art. 403 § 2 k.p.c., nie jest też zarzut zastosowania niewłaściwego przepisu prawa materialnego. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 4 kwietnia 2007 r., V CZ 25/27 (nie publ.) stwierdził, że wadliwość orzeczenia wynikająca z obrazu prawa materialnego nie może być kwalifikowana jako ustawowa podstawa wznowienia postępowania. Uczestnik zaś na taką podstawę wznowienia w istocie się powołuje. Ponadto przepis art. 410 § 1 k.p.c. w związku z art. 407 § 1 k.p.c. określa termin do wniesienia skargi liczony od dnia, w którym strona dowiedziała się o podstawie wznowienia. Uczestnik wniósł skargę o wznowienie postępowania i została ona odrzucona w dniu 22 grudnia 2009 r., przez Sąd Okręgowy w B. – sygn. II Ca (...), a zażalenie oddalił Sąd Najwyższy w dniu 16 kwietnia 2010 r. – IV CZ (...). W rozpoznawanej sprawie uczestnik wezwany o podanie terminu dowiedzenia się o przesłankach wznowienia, odniósł się do wezwania poprzez zakwestionowanie możliwości rozpoczęcia się biegu tego terminu. Pogląd ten nie jest zasadny, jednak ustalenie terminu dowiedzenia się o początku biegu terminu nie miało wpływu na rozstrzygnięcie, stąd brak potrzeby czynienia dalszych ustaleń w tym zakresie.

Konsekwencją braku przesłanki ustawowej podstawy wznowienia postępowania jest oddalenie zażalenia.

Z tych przyczyn zażalenie uległo oddaleniu na podstawie art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c.